

Kommunala pensionärsrådet (KPR)

Datum	2021-05-27
Tid	Kl. 09.00 – 11.50
Plats	Distanssammanträde
Justering av protokoll	Justerare är ordförande Niklas Säwén och Margret Bergström.

Närvarande

Kjell Olofsson (vice ordf.)	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Aagoth Lögdahl	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Stefan Aronson	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Christer Tarberg	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Staffan Sollén	PRO, Pensionärernas Riksorganisation
Berit Andersson	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Eva Wikman	RPG, Riksförbundet Pensionärs Gemenskap
Lasse Brandhammar	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Margret Bergström	SPF, Sveriges pensionärsförbund
Eila Nilsson	Finska föreningen

Niklas Säwén (ordf.)	(S) kommunstyrelsen
Christina Nordenö	(S) kommunstyrelsen
Åsa Ulander	(S) kommunstyrelsen
Mikael Westin	(S) kommunstyrelsen
Tom Emanuelz	(M) kommunstyrelsen
Caroline Grafström	kommunsekreterare

Inbjudna

Marie Lissäng	förvaltningsdirektör, vård- och omsorgsförvaltningen
Niklas Rahm	IT-strateg, kommunstyrelsekontoret
Jennie Marklund	verksamhetschef, individ- och arbetsmarknadsförvaltningen
Anna Åkerlund	enhetschef, individ- och arbetsmarknadsförvaltningen
Ulrika Edlund	planeringsarkitekt, kommunstyrelsekontoret
Susanne Klockar	avdelningschef, stadsbyggnadskontoret

1 Mötets öppnande

Ordförande Niklas Säwén öppnar mötet och hälsar alla välkomna.

2 Val av justerare

Att jämte ordföranden justera protokollet väljs Margret Bergström.

3 Dagordning

Dagordningen godkänns med justeringen att två övriga frågor läggs till angående kommunens ekonomi och seniorernas hus.

4 Föregående protokoll

Läggs med godkännande till handlingarna.

5 Vård- och omsorgsförvaltningen informerar: digitalisering, statsbidrag äldreomsorg, 10-punktsprogram för äldreomsorg och coronaläget

Enligt befolkningsprognoser kommer andelen äldre i Sverige öka markant över en 20-årsperiod och leda till att behovet av digital välfärdsteknik växer. IT-strateg **Niklas Rahm** informerar om programområdet "Morgondagens välfärd" inom Handlingsplan för digitalisering. Konkreta aktiviteter inom vård- och omsorgsförvaltningen är bland annat projektet Digital god nära vård i Indal/Liden, läkemedelsautomat och trygghetskamera.

Niklas inleder med att berätta om digitala vårdmöten. Dessa kan ske under hela vårdprocessen mellan vårdpersonal och patient och även mellan vårdpersonal och handlar om att med fokus på individen använda hälso- och trygghetskapande teknik som video, chatt, webbportal och e-post.

Niklas beskriver projektet i Indal/Liden om utveckling av digital och god nära vård. Övergripande syfte är att öka den upplevda tryggheten, öka resurseffektivitet för att möta växande behov, påbörja ett införande för ca 10-20 brukare/patienter i området för att sedan ha möjlighet att skala upp till fler verksamheter och områden, ta fram arbetssätt och utvärdera resultat för att ge beslutsunderlag samt ta fram en plan för breddinförande.

Inom projektet prövar man bl a Egen monitorering som går ut på att invånaren ska lära sig använda digitala verktyg för sin hälsa som visar vad som är normalt respektive avvikande. Man gör det själv på egna villkor, dvs på den tid och plats som passar. Det kan handla om att mäta värden, kontrollera läkemedel och sin kost.

Projektet bedrivs inom fyra områden:

- *Kommunikation* - mellan brukare/patient, anhöriga och omsorgsgivare via text, bild och video
- *Planering/uppföljning* - kalenderbokningar, besök eller möten via video.
- *Kunskapsstöd och information* - via film, bild, text, ljud och länkar till webbsidor.
- *Hälsa och trygghet* - trygghets-, tillsyns- och hälsorelaterade sensorer för tillsyn på distans.

En individuell plan om stöd via teknik upprättas utifrån behov, vilket ger delaktighet och trygghet. Det handlar om hemtjänst, hemsjukvård, hälsocentral sjukhusvård och specialistmottagningar. Niklas ger en grov tidsplan för projektet från beslut, förankring och utbildning, till drift och utvärdering under 2022.

Vidare beskriver Niklas projektet Läkemedelsautomater som går in i fasen breddinförande under hösten 2021. Automaterna är ett hjälpmedel i hemmet för personer med kognitiv nedsättning och funktionsnedsättning att få rätt läkemedel i rätt tid. Automaterna sköter medicinöverlämning av dosdispenserade läkemedel. Dessa ger bland annat ökad självständighet och självförtroende, färre läkarbesök, trygghet i hemmet för användaren, säkrare läkemedelshantering samt frigör tid till effektiviseringar och ger flexibla planering hos personal för dagliga insatser. Automat ska erbjudas som första insats när behov finns och i sånt fall även i samråd med distriktssköterska.

Fråga ställs om automaterna ersätter behovet att gå på apoteket och hämta medicin. *Niklas svarar* att det gör det inte. Detta gäller dem som idag får läkemedel utdelade och fördelade i dosetter och minnesstöd att ta medicinen.

Fråga ställs om varför det heter automat. *Niklas svarar* att han inte vet varför och att namnet kanske leder tankarna fel till vilken typ av hjälpmedel det är.

Niklas informerar om breddinförandet av Trygghetskamera. Det gäller natttillsyn via trygghetskamera som förstahandsval. Målbild är 75 brukare och uppstart kan ske relativt snabbt. Ca 250 individer har natttillsyn som insats idag och trygghetskamera är enbart ett alternativ för en del av dessa individer. Kvalitativ nytta med insatsen är ökad självständighet för individen och minskad risk för den äldre att bli väckt mitt i natten när hemtjänstpersonal går in i lägenheten. En annan nytta är minskad miljöpåverkan genom ett minskat behov av biltransporter för hemtjänstgruppen. Ekonomisk nytta är ca 100 000 kr/år per kamera. Fullskaligt införande planeras ske i tre steg från september till november.

Fråga ställs om hur brukare/användare skaffar tekniken som behövs. *Niklas svarar* att brukarna får hem ett paket med det som behövs samt även hjälp med installationen.

Fråga ställs om samarbete med regionen. *Niklas svarar* att samarbete främst sker inom god och nära vård-programmet. Det finns ett politiskt beslut om att genomföra projekt i Indal/Liden för man ser stora samordningsvinster i just de områdena.

Fråga ställs om det kommer genomföras brukarundersökning framöver. *Niklas svarar* att det finns studier om nyttan och mottagandet hos brukare men att kommunen behöver följa upp målen och utvärdera projekten.

Fråga ställs om kostnad för Trygghetskamera. *Niklas svarar* att det är ca 2000 kr/mån för en kamera.

Fråga ställs om fler kommuner infört läkemedelsautomater och kameror. *Niklas svarar* att det finns 80-90 kommuner som har läkemedelsautomater och över 100 som har trygghetskameror.

När det gäller Egen monitorering är kommunen pionjär även om det även finns i några fler kommuner som t ex Gävle och Eskilstuna.

Fråga ställs om kopplingar till projektet Digital mognad. *Niklas svarar* att man inte har en direkt koppling till Digital mognad som handlar mer om de förutsättningar som behövs, t ex infrastruktur och kompetens. Alltså själva grundfundamentet för digitalisering.

Niklas avslutar med att informera om att man i september ska avrapportera till vård- och omsorgsnämnden hur arbetet går inom programområdet ”Morgondagens välfärd”.

Förvaltningsdirektör **Marie Lissäng** ger en kort rapportering om följande punkter:

- Corona-läget inom verksamheterna – Enbart enstaka personer/brukare på äldreboenden har smitta. Totalt 11 personal har bekräftad smitta.
- Förenklade biståndsbeslut - Infördes i mars och innebär att beslut kan fattas utan utredning när samtliga i hushållet är över 80 år. Tjänsterna omfattar mat, inköp, städ, tvätt och trygghetslarm. Under mars och april fattades 50 sådana beslut.
- Finskspråkig enhet på Kristinelund invigdes den 25 maj.
- Avvecklingar äldreboenden - Almedalen avvecklades den 30 april och Bruksgården ska avvecklas under hösten.

Marie ger statusrapport om förvaltningens arbete med några av uppdragen i det sk 10-punktsprogrammet kopplat till slutrapport från beredningen om framtidens äldreomsorg

- Ta fram riktlinjer för biståndsbedömt trygghetsboende - påbörjas inom kort.
- Tidplan för digitalisering - redovisad till nämnd.
- Ta fram en gemensam beskrivning av boendeformen Trygghetsboende och en plan för att öka antalet trygghetsboenden i Sundsvall - Samverkan med fastighetsägare har inletts.
- Ta fram förslag på kriterier för demensenheter på särskilda boenden. – Förslag har lämnats till nämnden som även beslutat om kriterierna.

Marie redogör för användning av statsbidragen på 100 miljoner kronor för 2021. Bland annat går medlen till utökning av hälsosamtal med personer som endast har trygghetslarm, anhörigavlösning kvällar och helger, utökning av antal platser på träffpunkter och aktivitetscenter, specialistsjuksköterskor på demensenheter för utveckling av verksamheten och kompetenssatsningar för att öka kvaliteten.

Fråga ställs om varför det tar så lång tid att få Wifi på äldreboendena. *Mikael Westin svarar* att han som nämndsordförande nyligen har undersökt frågan och att denna tyvärr har fallit lite mellan stolarna inom kommunen. Det är nu en fråga om upphandling som rör både grävning av fiber och privata tjänsteutbud. Han lovar att följa upp frågan och återkoppla muntligt eller skriftligt till KPR.

Fråga ställs om antalet personer som fått beviljat förenklat biståndsbeslut och hur denna möjlighet har kommunicerats ut. *Marie svarar* att det enbart har funnits från mars till maj och då har 50 sådana beslut tagits. Hon tycker att det är ett relativt högt antal. Totalt har 1700 individer beslut om bistånd men de har då mer omfattande behov. Information har gått ut via hemsidan och andra spridningskanaler. Frågeställaren tipsar om att använda pensionärsorganisationerna för informationsspridning och Marie lovar att skicka information till KPR som kan vidarebefordras.

Fråga ställs om hur många boende som berörs av avvecklingen på Bruksgården. *Marie svarar* att det är 26 personer. På Almedalen var det 21 platser. Totalt sett sker det en utökning av nya äldreboendeplatser med 101 stycken till 2024.

Fråga ställs om förändringar av Skönsmomodellen och skrivierna i tidningen om detta. *Marie svarar* att det är verksamhetsstödet som ska ses över, inte själva Skönsmomodellen. Fyra tjänster kan komma att beröras. Mikael Westin påtalar att kommunikation är ibland svår och att de varit i kontakt med journalist för tydliggörande. Modellen ska dock utredas senare.

6 Information om hemlöshet kopplat till gruppen äldre

Jennie Marklund, verksamhetschef Missbruk och psykisk ohälsa och **Anna Åkerlund** enhetschef på BOS-gruppen är inbjudna för att informera om hemlöshet i kommunen.

Jennie inleder med att förtydliga att hemlösa inte är en egen målgrupp. Hon beskriver definitionen av hemlös och de fyra olika situationer som individer kan befinna sig i.

1. Akut hemlös
2. Institutionsvistelse eller stödboende - ska flytta inom en viss tid. Ofta inom tre månader.
3. Långsiktiga bostadslösningar - t ex sociala kontrakt eller träningslägenheter.
4. Eget ordnat kortsiktigt boende - bor hos släktingar, familj eller har korttidskontrakt. T ex unga vuxna som vill flytta hemifrån men kan inte få bostad.

Gemensamt för dessa är mer eller mindre osäkra bostadsförhållanden. Det är alltså en bred definition och när de flesta människor pratar om hemlösa menar man ofta de som är akut hemlösa.

Socialtjänstens ansvar är att tillhandahålla boenden för vissa grupper. Inga bestämmelser i socialtjänstlagen ger en allmän rätt att få bostad. I Sundsvall finns det 450 sociala bostäder (BOS). Det är en mycket blandad grupp människor som bor i dessa, flest ensamstående men även familjer.

Socialtjänsten vet inte hur många som är hemlösa eller hur gamla de är och de beror på att man utgår från folkbokföringen och det är olagligt att föra andra register. Journaler förs endast under pågående utredning och socialtjänsten har därför endast kännedom om de personer som

man träffar. Det man vet om äldre hemlösa är att 68 personer över 65 år har bostadssocialt kontrakt och att under 2020 och 2021 har 4 personer över 65 år bott på härberget. Däremot vet man att de äldre hemlösa är fler än så och har en ganska god bild av vilka de är, men för inga uppgifter om dem.

Socialtjänsten är med vid alla avhysningar och i samband med dessa kan det hända att man tar över hyreskontrakt. Det kan vara så att en make gått bort och man blir ensamstående eller blir sjuk så man inte kan klara hyran. Det finns många sk. fattigpensionärer och en del behöver stöd, även om huvuddelen klarar sig bra.

Jennie tycker det är bra att det varit fokus på hemlöshet i media på senare tid. Nu arbetas det också fram en handlingsplan mot hemlöshet som kommer belysa frågan ännu mer.

Fråga ställs om hur många barnfamiljer och barn det finns i BOS-lägenheterna. Anna svarar att det bor 441 personer som är under 18 år i dessa bostäder.

7 Översiktsplan Sundsvall 2040

Planeringsarkitekt **Ulrika Edlund** informerar om arbetet med ny översiktsplan (ÖP) för Sundsvall. Hon inleder med att förklara vad en översiktsplan är. Det är ett strategiskt styrdokument för mark- och vattenanvändning som ska ge vägledning och stöd men som inte är juridiskt bindande. Det finns ett antal frågor som man måste arbeta med i ÖP:n men det kan skilja sig mellan kommuner hur man arbetar med dessa. Det är obligatoriskt med samråd och denna genomförs nu mellan 27 maj fram till 30 september 2021.

Boverket har tagit fram beskrivningar av planeringsprocessen som ska pågå kontinuerligt. Planen ska alltid vara aktuell och den justeras lite hela tiden utifrån anpassningar som behövs göras. Sedan går planen genom en formell process och slutligen antar kommunfullmäktige ÖP:n.

Gällande ÖP ska nu alltså ersättas. Nuvarande ÖP har olika fördjupade planer i andra dokument och nu görs ett försök att utveckla planen så man hittar information lättare samt att de olika dokumenten ingår i denna. Kommunen har utgått från ÖP-modell som Boverket tagit fram. Det finns en digital karta och faktaunderlag som medborgare kan ta del av. Teknikutvecklingen har gjort att det nu finns ett bättre samband mellan kartan och text samt att man kan välja att titta på olika lager i kartorna. I arbetet med planen samverkar Sundsvall främst med grannkommunerna inom Sundsvallsregionen.

Kunskapsunderlag för planen har funnits sedan 2019 och detta ligger separat på hemsidan. Underlaget innehåller fakta inom olika områden som vägs in i arbetet med ÖP:n t ex hållbarhet, näringsliv, miljö och hälsa, bebyggelse och kommunikationer. Tidig dialog genomfördes under 2020 och det kom då in 1473 olika förslag från allmänheten som bland annat kunde lägga in sina förslag i en karta genom att klicka in sig på olika områden.

Målbilden utgår från övergripande mål och huvudprioriteringar som kommunen har samt från Agenda 2030 och lokala förutsättningar i kommunen. Viktiga frågor i planeringen är E14-stäckning förbi stan, Ostkustbanans västra korridor söder om Njurundabommen, nya områden

för vindkraft, behov av nya bostäder, mark för industri, avloppsreningsverk och gröna ytor i staden.

Ulrika påminner om att samrådet pågår till 30 september och att synpunkter kan lämnas via en ”knapp” i den digitala ÖP:n på hemsidan som finns via denna länk: www.sundsvall.se/op2040

Fråga ställs om det även sker samverkan med Ragunda kommun. *Ulrika svarar* att samverkan kring ÖP:n finns med flertalet kommuner, utöver de som ingår i Sundsvallsregionen.

8 Information om planprogram för Västra Haga

Planchef på stadsbyggnadskontoret **Susanne Klockar** informerar om att förvaltningen har fått uppdrag av stadsbyggnadsnämnden att ta fram ett planprogram för Västra Haga. Planprogram är ett dokument som anger vilka förutsättningar och mål som kommande detaljplan ska uppnå och görs ofta över ett större område och ger en struktur för bebyggelse, vägnät och grönytor. I programmet belyses en del frågor som sedan blir underlag för nämnden inför ställningstagande om en eventuell detaljplan.

Området som ligger kring sjukhuset i anslutning till Granloholm och Haga har länge varit intressant för byggnation från olika intressenter. Regionen är en stor fastighetsägare som sedan lång tid tillbaka har byggrätt för allmänt ändamål och alltså skulle kunna bygga redan idag. Även kommunen äger mark här och inom området finns även ett välanvänt rekreativområde som har flera tusen besökare per månad.

Susanne visar bilder från gällande ÖP och detaljplan samt en tidigare utarbetad idé till möjlig stadsutveckling för området intill Lasarettsvägen. I denna finns en slinga av rekreativområdet kvar och nuvarande motionsspår (Ryggisspåret) blir 1,5 km jämfört med nuvarande 1,9 km. Idén har funnits med under processen och Susanne beskriver ytterligare en möjlig utveckling av spårområdet som kommunen sköter idag. Det innebär fler slingor och en förlängning av området ut mot Norra berget. En längre slinga kan skapas om man inkorporerar befintliga stigar där. På så sätt minimeras också påverkan på naturreservatet.

Susanne visar ett sammanvägt övergripande förslag till planprogrammet som varit ute på samråd under våren. Där pekas delar ut för stadsutveckling, ny bebyggelse samt rörelse- och grönstråk. Det är viktigt att stadsdelarna håller samman för underlättande av hållbart resande och infrastruktur och därför föreslås bebyggelsen koncentreras kring Lasarett- och Gaffelbyvägen. Att behålla gröna kopplingar till skogsområden och även utveckla delar mot Baldershov och Granloholm prioriteras också. Med i förslaget är även yta för ny räddningsstation i närhet till sjukhuset.

Synpunkter som kommit in om planprogrammet i korthet: Privatpersoner vill värna ”Ryggisområdet” som är ett grönt område i detaljplanen. Myndigheter har t ex tryckt på att miljökontrollnormer inte ska överskridas, att programmet är en positiv komplettering till redan existerande infrastruktur, nödvändigheten att tydliggöra tillgänglighet till naturområdet samt prioritering av ny räddningsstation.

Fråga ställs om förslaget till ny dragning av motionsspår i programförslaget. *Susanne* svarar att en konsekvens av ny bebyggelse enligt förslag är ca 400 m kortare spår. En idé till lösning är att bredda stigar på Norra berget och belysa dessa. Utmaning är att området ligger i ett naturreservat. Det blir alltså inte samma sträckning men en utökning med längre spår. Det är dock viktigt att området planläggs så det inte bebyggs.

Susanne förtydligar att ett planprogram är en lokaliseringsprövning. Sedan kommer även synpunkter om ÖP:n och planprogrammets samrådsresultat vägas in inför beslut om detaljplanearbete ska inledas. Om nämnden går vidare med detaljplan kommer det finnas möjlighet till att lämna synpunkter på denna. Det sker då efter samrådet för ÖP:n någon gång runt årsskiftet.

Pensionärsrådet beslutar att dagens protokoll inklusive denna informationspunkt ska skickas till stadsbyggnadsnämnden för kännedom.

9 Arbetsordning för KPR

Vid sammanträdet i februari beslutades det att ordförande Niklas och Kjell Olofsson skulle göra ett förslag till arbetsordning inför nästa sammanträde som väger samman pensionärsrepresentanternas förslag samt politikernas inspel. Detta förslag har skickats ut till rådet inför dagens sammanträde.

Niklas har några ytterligare inspel som bör hanteras och det gäller § 3 *Sammansättning*. Där står det att pensionärsorganisationerna har 10 ledamöter och 6 ersättare i rådet men just nu är det 12 ledamöter och 5 ersättare. Niklas föreslår att skrivningen står kvar nu och att en eventuell ändring och omfördelning av platser kan ske i början av nästa mandatperiod. Pensionärsrepresentanterna instämmer med ordföranden.

Vidare föreslås följande ändringar under § 4 *Arbetsformer* kopplat till delgivning av protokoll: Ersätt ”samtliga pensionärsföreningar” med ”samtliga pensionärsorganisationer” och stryk ”programråden”. Rådet diskuterar frågan när protokoll ska skickas till berörda nämnder och beslutar att detta görs om rådet under sammanträdena särskilt uttrycker att protokollet ska delges en viss nämnd.

Kommunala pensionärsrådet beslutar att anta liggande förslag till arbetsordning inklusive föreslagna ändringar vid dagens sammanträde och lämna över det till kommunstyrelsen för beredning och nämndbeslut.

10 Övriga frågor

Kommunens ekonomi

Ordförande Niklas meddelar att som ett led i rapporteringen till rådet om kommunens ekonomi och besparingar kommer KPR delges Delårsrapport januari-april 2021 för kommunen och kommunkoncernen efter kommunstyrelsens sammanträde i juni.

Seniorernas hus

Lasse Brandhammar tar upp frågan om att kultur- och fritidsnämnden skulle återkomma om gällande förslaget om ett Seniorernas hus. Ordförande Niklas berättar att han tyvärr inte har hört nåt mer om detta men att det inte finns något politiskt beslut eller pengar avsatta till det i budgeten. Tyvärr är inte nämndens ordförande Niklas Evaldsson med på dagens KPR-sammanträde så det kan bli en punkt att ta med på nästkommande sammanträde.

Förslag ges om att nyttja det gamla kommunhuset i Bergsåker som stått oanvänt länge. Niklas berättar att politiken har gett Drakfastigheter i uppdrag att sälja lokaler som inte används och flera sådana kommer avyttras inom den närmaste framtiden.

Nästa KPR-sammanträde:

Datum: 23 september 2021

Tid: 09.00

Plats: Distanssammanträde, alternativt fysiskt möte i kommunstyrelsensalen.

Justeras:

Niklas Säwén (S)
Ordförande

Margret Bergström
Justerare

Caroline Grafström
Sekreterare